

Representantforslag 67 S

(2014–2015)

fra stortingsrepresentantene Anne Tingelstad Wøien, Geir Pollestad og Per Olaf Lundteigen

Dokument 8:67 S (2014–2015)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Anne Tingelstad Wøien, Geir Pollestad og Per Olaf Lundteigen om å innføre faget arbeidslivsfag som et obligatorisk tilbud på ungdomstrinnet

Til Stortinget

Bakgrunn

I St.meld. nr. 44 (2008–2009) Utdanningslinja foreslo regjeringen Stoltenberg II utprøving av et nytt fag – arbeidslivsfag – som alternativ til 2. fremmedspråk, norsk/samisk og engelsk fordypning på ungdomsskoletrinnet. Intensjonen og det overordnede målet med faget har vært å øke elevenes faglige motivasjon. Samtidig skulle faget gi elever som ønsket det, større mulighet for å arbeide praktisk og prøve ut sine interesser for yrkesfaglig opplæring og praktiske ferdigheter.

Høsten 2009 startet forsøk med arbeidslivsfaget. Utprøvingen av arbeidslivsfaget omfattet fem kommuner på til sammen 16 skoler. Om lag 23 prosent av elevmassen på 8. trinn på disse skolene valgte faget denne første høsten.

I likhet med øvrige fag skulle arbeidslivsfaget vektlegge grunnleggende ferdigheter på lik linje med alle andre fag.

Arbeidslivsfaget skal ta utgangspunkt i de yrkesfaglige utdanningsprogrammene i videregående opplæring, men tilpasses ungdomstrinnets nivå. Faget har en forsøkslæreplan der elevene skal vurderes med karakter, og karakteren skal telle med ved inntak til videregående opplæring.

Det har helt siden oppstart vært stor interesse blant skolene for å delta i forsøket med arbeidslivsfaget. Søknader fra over halvparten av landets kommu-

ner om å få delta i forsøket med arbeidslivsfag fra 2010 var et tydelig uttrykk for at faget imøtekom et behov som skolene hadde for å tilby et mer praktisk innrettet fag til elevene.

Mange elever har etterspurt et mer praktisk alternativ til det andre fremmedspråket, og mange lærere og skoler har ønsket å gi elevene et slikt tilbud.

Våren 2010 ble det åpnet for utvidelse av forsøket, og det var svært stor interesse fra kommunenes side. Regjeringen Stoltenberg II åpnet derfor for at ytterligere 117 skoler kom med i forsøket. På disse skolene valgte hele 1 635 elever (19 prosent av elevene) på 8. trinn arbeidslivsfaget.

Evaluering av forsøket

I løpet av forsøksperioden har hele 133 skoler i 82 kommuner deltatt.

I november 2013 leverte Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) sin sluttrapport (NOVA Rapport 11/2013) etter en treårig følgeevaluering av forsøket. Forslagsstillerne viser til at hovedfunnene i evalueringen er udelt positive.

Praktisk innrettet

Fra lærerne som har deltatt i forsøket blir det blant annet trukket fram at arbeidslivsfaget gir mulighet til å bruke andre pedagogiske grep enn i andre fag.

Gjennom «å praktisere arbeidsliv» gir faget en praktisk tilnærming til teori i ulike emner og bidrar til konkretisering. Lærerne peker også på at faget er med på å etablere gode relasjoner til elevene ved at en kommer tett på elevene på en annen måte enn i tradisjonell klasseromsundervisning. Den praktiske innretningen gir også elevene anledning til direkte å erfare konsekvenser av eget arbeid.

Beriktiget

Evalueringen viser at en i forsøksperioden har lyktes med intensjonen om å gi elevene mer praktisk tilpasset undervisning. Lærerne er nærmest unisont enige om at faget i hovedsak har vært praktisk, og ni av ti elever rapporterer at de har jobbet praktisk i mesteparten eller over halvparten av undervisningstimmene. Et klart flertall (83 prosent) av elevene mener at de etter tre år med arbeidslivsfaget har blitt flinkere til å jobbe med praktiske ting.

Elevene trives

Et hovedfunn i evalueringen er at flertallet av elevene er svært godt fornøyd med faget. På 10. trinn sier i overkant av åtte av ti elever at de trives med faget. Like mange mener at de lærer mye nyttig og at lærerne er flinke til å undervise. Sju av ti elever mener at arbeidslivsfag er det beste faget de har på skolen. Evalueringen viser at det særlig er den praktiske orienteringen i faget som appellerer til elevene. For mange fungerer arbeidslivsfaget som et pusterom fra det elevene oppfatter som en teoritung skolehverdag.

Lærerne i arbeidslivsfaget synes at faget fungerer svært godt og at de trives med å undervise i faget. I likhet med elevene mener lærerne at faget gir et pusterom fra en ellers teoritung skolehverdag, og de erfarer at faget gir elever mestringsopplevelser. I tillegg framhever mange lærere at arbeidslivsfaget gir en god ramme for å utvikle gode relasjoner til elever.

Rekruttering til faget

Evalueringen viser at omtrent én av fem elever på forsøksskolene har deltatt i arbeidslivsfaget. Ifølge skolelederne har arbeidslivsfaget i størst grad rekruttert elever som under andre omstendigheter ville ha valgt fordypningsfagene. Det er flest gutter (68 prosent) som velger arbeidslivsfag. I tillegg skiller elevene på arbeidslivsfag seg ut ved at de har betydelig svakere læringsresultater, blant annet målt ved resultater på nasjonale prøver.

Faglig motivasjon

En av intensjonene ved å innføre forsøket med arbeidslivsfaget har vært å styrke elevenes faglige motivasjon. Evalueringen viser at 37 prosent av elevene uttrykker at arbeidslivsfaget har en slik virkning, men i evalueringen trekkes det fram at svarene tyder på at elevene synes det er vanskelig å vurdere hva slags betydning arbeidslivsfaget har hatt for deres skolemotivasjon.

Lærerne er imidlertid betydelig mer overbevist om at arbeidslivsfaget bidrar til å øke elevenes skolemotivasjon. Seks av ti mener at flertallet av elevene har blitt mer motivert i andre fag etter å ha tatt arbeidslivsfag, og ytterligere tre av ti mener at nesten halvparten har blitt mer skolemotivert. Det er også mange lærere som mener at flertallet av elevene har økt sine grunnleggende ferdigheter og gjort dem bedre i stand til å velge videregående opplæring.

Samlet sett viser evalueringen svært positive resultater. Både oppslutningen om arbeidslivsfaget og resultatene av NOVAs evaluering viser at det er behov for et fag som arbeidslivsfag på ungdomstrinnet. Forslagsstillerne mener dette taler for at alle skoler med ungdomstrinn bør tilby elevene arbeidslivsfag som et alternativ til 2. fremmedspråk og fordypning i norsk/samisk og engelsk.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen innføre arbeidslivsfag som et obligatorisk tilbud på ungdomstrinnet.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for gode veiledninger til å bistå ved utarbeidelse av lokale læreplaner i faget.
3. Stortinget ber regjeringen legge til rette for etterutdanning av lærere som skal undervise i arbeidslivsfaget.

4. mars 2015